

**ZO ŠKOLY ASPOŇ S MATURITOU
ALEBO VÝUČNÝM LISTOM**

NFP401404A199

„Vytvorenie a overenie
systému včasného varovania pred predčasným ukončením školskej dochádzky
a
adresnej podpory žiakov a žiačok
v systéme poradenstva a prevencie“

07/2024 – 09/2028

Financované
Európskou úniou

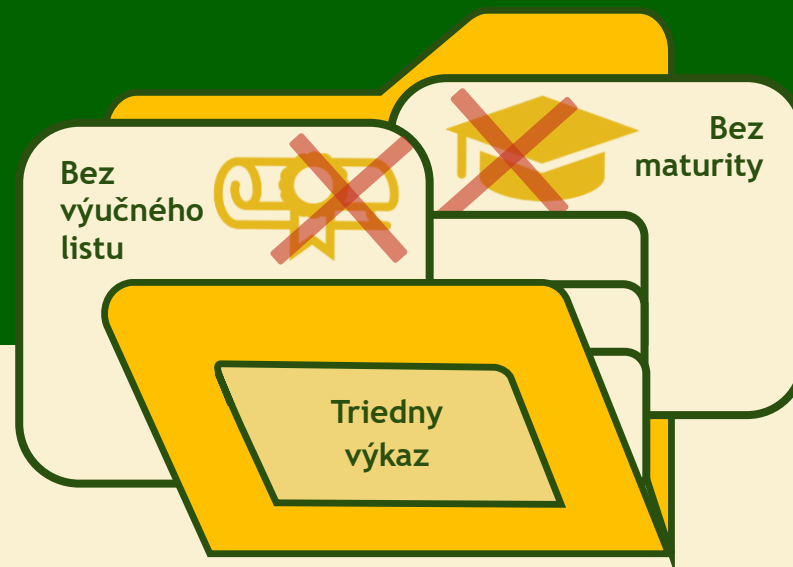

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VÝSKUMU,
VÝVOJA A MLÁDEŽE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PREDČASNÉ UKONČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY

ČO JE PREDČASNÉ UKONČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY?

Ked' človek odíde zo školského systému **bez toho,**
aby mal vzdelanie aspoň na úrovni výučného listu

Na Slovensku sú dva základné scenáre, kedy dochádza k PUŠD:

1. Už na základných školách

Ked' deti preradíme z bežných do **špeciálnych škôl**,
alebo ked' **počas základnej školy prepadnú**.

V takom prípade majú **obmedzené možnosti študovať** na takých **stredných školách**, ktoré poskytujú ukončenie štúdia formou výučného listu alebo maturity.

2. Počas štúdia na stredných školách

Ked' mladí ľudia **začnú chodiť na strednú školu,**
ale odídu z nej ešte predtým, ako
získajú výučný list alebo maturitu.

Na Slovensku je povinná školská dochádzka do veku 16 rokov. Výučný list alebo maturitu dosahujú mladí ľudia zvyčajne vo veku 17-20 rokov.

minimálne **10-tisíc**

žiakov a žiačok každý rok

na Slovensku odchádza zo školy predčasne,
teda bez výučného listu alebo maturity

80-tisíc

voľných pracovných miest

v slovenskej ekonomike, napriek rastúcemu
počtu pracovných povolení pre ľudí z cudziny

Bez
výučného
listu

Bez
maturity

**PREČO JE
PUŠD PROBLÉM?**

50 miliónov

eur ročne

o ktoré prichádzame v štátnom rozpočte,
pretože mladí ľudia s PUŠD majú problém získať
prácu

4 z 5

mladých ľudí sú bez práce

ak zo školy odišli bez výučného listu alebo
maturity

Prevenca je vždy lacnejšia

Nastavenie **adresnej pomoci** deťom v riziku PUŠD - teda pomáhať im, **ešte kým sú v škole**, je oveľa **lacnejšie a efektívnejšie** ako alternatíva. Alternatívou je totiž čakať, kým zo školy odídu bez maturity alebo výučného listu.

Následná **vysoká nezamestnanosť** mladých s PUŠD (77 percent) znamená nemalé **straty na verejných financiách** (50,2 milióna eur ročne). Pokusy o ich **dodatočnú rekvalifikáciu** navyše **nie sú veľmi efektívne**. Napríklad tzv. druhošancového vzdelávania sa zúčastňuje niekoľko stoviek ľudí ročne, čo je len malé percento tých, ktorí školu opustili predčasne.

v

Nie sme zvyknutí predvídať

Pri žiakoch a žiačkach, ktorým hrozí, že zo školy odídu skôr, ako získajú maturitu alebo výučný list, dnes **veľa informácií nevyhodnocujeme**.

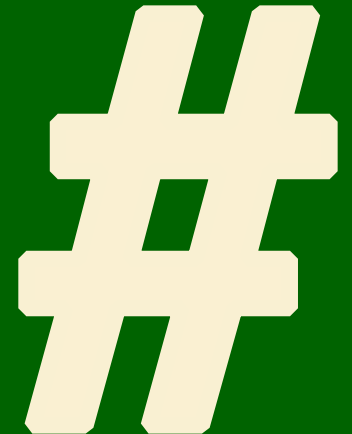
Oficiálne sa sleduje len to, či žiaci a žiačky ukončili štúdium predčasne. Informácie o PUŠD získavame až **vtedy, keď sú už deti preč zo škôl**. Teda v čase, keď je už veľmi náročné - a nákladné - vťahovať ich späť.

Nepoznáme dôvody

Len veľmi **málo vieme o dôvodoch** (psychologických, sociálnych, vzdelávacích a pod.), ktoré žiakov a žiačky **vedú k tomu, že zo školy odchádzajú skôr**, ako získajú maturitu alebo výučný list.

Napríklad zo správ Štátnej školskej inšpekcie vidíme, že **pohľady detí a školského personálu sa líšia**. Školský personál spomína najmä rodinné faktory. Deti zas hovoria o nedostatočnej podpore zo strany školy.

AKO V TOM MÁ POMÔČŤ NOVÝ NÁRODNÝ PROJEKT?

1.

NAUČÍME SA **PREDVÍDAŤ**, ABY SME DEŤOM MOHLI ZABEZPEČIŤ **VČASNÚ POMOC**

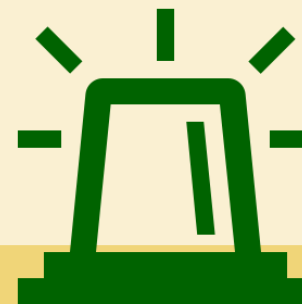
Jedným z výsledkov projektu má byť, že školský systém bude schopný
jasne a včasne identifikovať žiakov a žiačky **v riziku PUŠD...**

Cieľ #1:

Vytvoríme a overíme

systém včasného varovania

pred predčasným ukončením školskej dochádzky

...aby sme vedeli, **komu a prečo** hrozí, že zo školy odídu predčasne
- a mohli im včas zabezpečiť odbornú podporu

Varuuuuuj, hrozia škody!

Systémy včasného varovania sa bežne využívajú napríklad pri prírodných katastrofách.

Vieme, že hrozia silné búrky, ktoré môžu vyvolať povodne? Systém včasného varovania ľudí upozorní, keď sú záplavy ešte len pravdepodobné. Dá im čas pripraviť sa a predísť najväčším škodám.

Rovnako to platí aj pre systém včasného varovania pred PUŠD.

Vieme, že niektoré deti majú vyššie riziko, že školu skončia bez maturity alebo výučného listu?

Ak ich vieme vopred identifikovať, vieme sa zároveň aj pokúsiť adresne im pomôcť.

Netreba vymýšľať koleso

Systémy včasného varovania už teraz fungujú v štátoch po celom svete - od Latinskej a Severnej Ameriky cez Áziu až po niektoré európske krajiny, napríklad Francúzsko, Estónsko či Rumunsko.

Znamená to, že pri tvorbe slovenského systému môžeme využiť skúsenosti z rôznych krajín. Nehovoriac o poznatkoch z akademických výskumov.

SYSTÉM **VČASNÉHO**
VAROVANIA? A TO JE ČO?

Od prvého dňa v škole

Systém včasného varovania má pre deti fungovať už od nástupu do školy.

Niektoré deti budú potrebovať intenzívnejšiu podporu po celý čas. Iné možno len na začiatku a neskôr už nie. Ďalšie budú potrebovať podporiť napríklad pred alebo po nástupe na strednú školu.

Vďaka systému včasného varovania bude mať štát po ruke vyhodnotené údaje o žiakoch a žiačkach.

Ministerstvo školstva tak bude môcť lepšie a rýchlejšie financovať - alebo žiadať o financie na - potrebnú odbornú podporu deťom a školskému personálu. Zároveň sa mu budú potrebné dodatočné opatrenia ľahšie a objektívnejšie vypočítavať.

2.

ZISTÍME, ČO TREBA **ROBIŤ**,
ABY BOLA **VČASNÁ POMOC**
DEŤOM NAOZAJ **EFEKTÍVNA**

Ďalším výsledkom projektu má byť, že žiakom a žiačkam v riziku PUŠD sa v školskom systéme poskytujú **adresné podporné opatrenia...**

Cieľ #2:

Pripravíme

praktické metodiky a vzdelávanie

pre pedagogických a odborných zamestnancov v školách

...preto potrebujeme ľudí v školách pripraviť na to, aby vedeli,
aké sú **možnosti odbornej pomoci a podpory** deťom v riziku PUŠD
a **aké postupy** je dobré **uplatňovať**

20 x 2 roky

pilotných škôl,
s ktorými budeme dva
roky užšie spolupracovať.

Podľa skúseností z týchto
škôl bude nastavený
systém včasného
varovania, ktorý má byť
neskôr používaný na
všetkých základných aj
stredných školách na
Slovensku.

budeme zbierať skúsenosti
v pilotných školách a - ak
tam existujú - tiež od ľudí
v pomáhajúcich profesiách
(komunitná a sociálna
práca)

20 projektových ľudí v teréne,
ktorí budú spolupracovať s pilotnými školami

80 pedagogických
a odborných
zamestnancov,
s ktorými budú naši ľudia
v teréne pravidelne a úzko
spolupracovať.

Týmto ľuďom poskytujeme
odbornú podporu a spolu s
nimi zisťujeme, ako môže
v praxi vyzerat' efektívna
podpora žiakom v riziku
PUŠD.

1 000

ľudí v školách a centrách poradenstva a prevencie

ktorých po dvoch rokoch skúseností z pilotných škôl zaškolíme do systému včasného
varovania a podporných opatrení potrebných na znižovanie rizika PUŠD.

Keďže v rámci projektu dokážeme priamo zaškoliť len odhadom dve percentá
cieľovej skupiny - triednych učiteľov, odborných zamestnancov a vedenia škôl,
chceme, aby sa vzdelávanie stalo súčasťou profesijného rozvoja v rámci
vzdelávania od už existujúcich rezortných inštitúcií.

3.

MÁME ŠANCU VYBUDOVAŤ ZÁKLADY **PODPORNEJ SIETE** **PRE VŠETKY DETI V ŠKOLÁCH**

Systém včasného varovania môže slúžiť ako model pre **zlepšovanie** už existujúceho **systému podporných opatrení...**

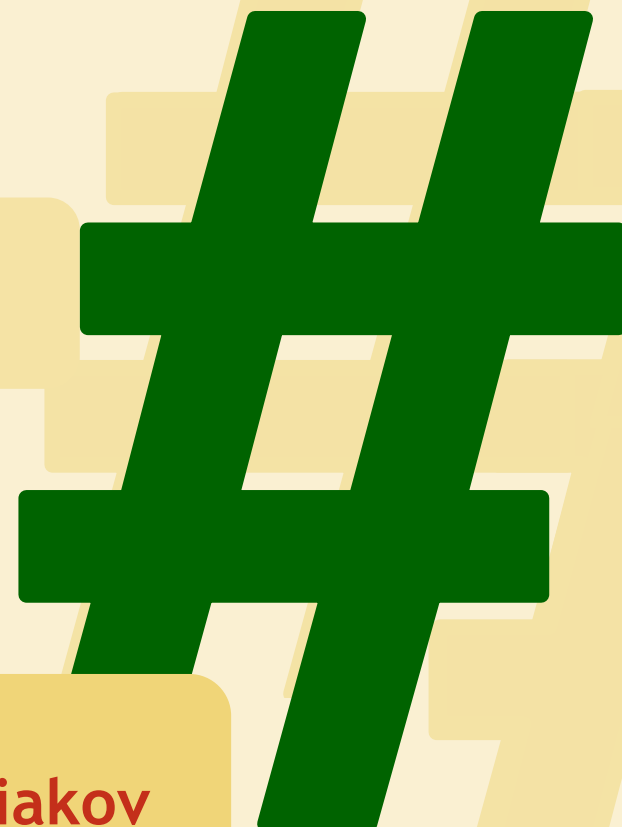
Cieľ #3:

S rezortom školstva budeme

spolupracovať na riešeniach podpory žiakov

v riziku predčasného ukončenia školskej dochádzky

...ale zároveň si uvedomujeme, že mnohé aspekty podpory detí v riziku PUŠD nedokážeme počas projektu plnohodnotne pokryť. Budeme však pripravení na to, aby sme vedeli poskytnúť **zoznam ďalších odborných postupov**, ktoré by mohol adresovať napr. nadväzujúci projekt.

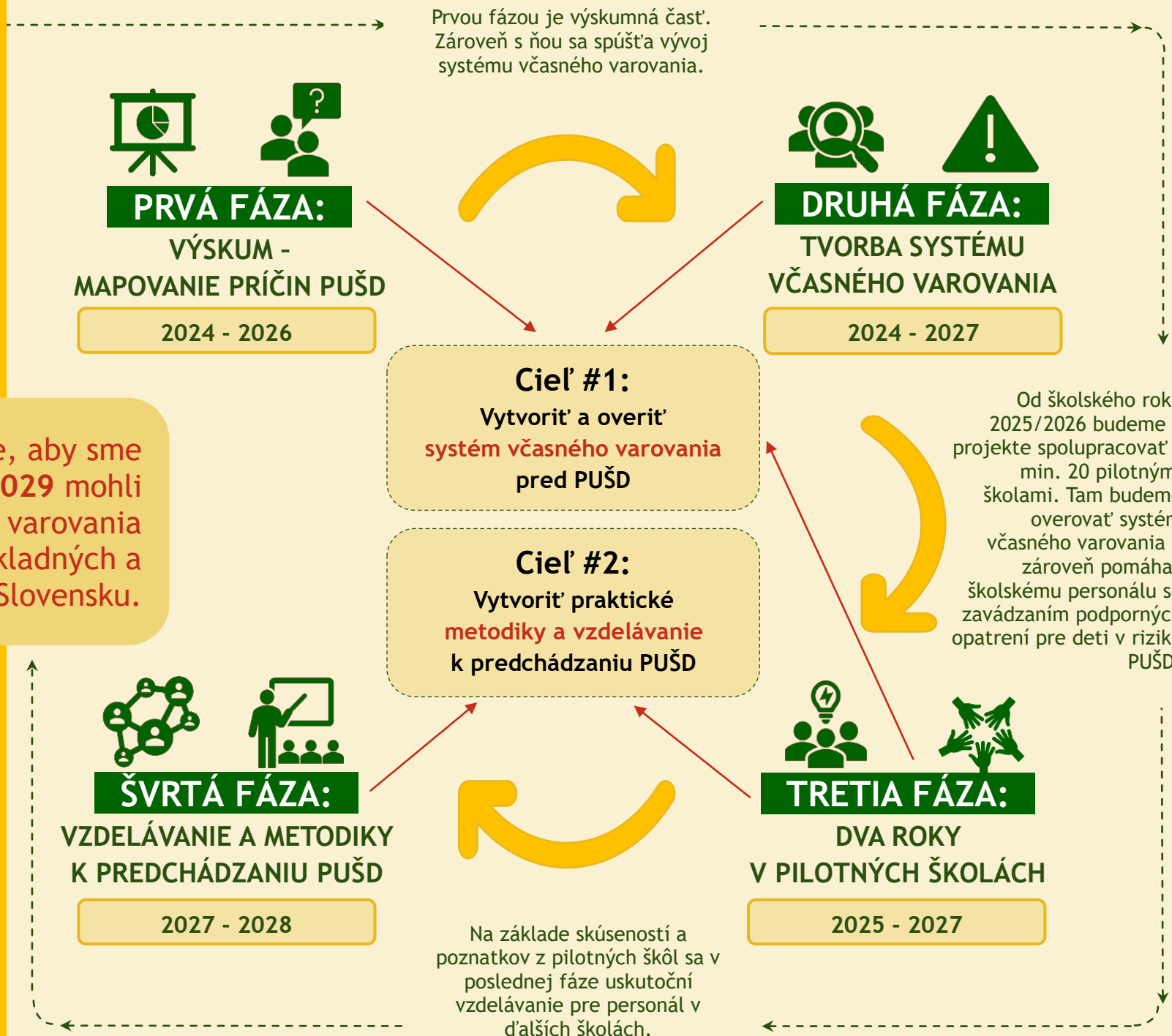

ABY SA NÁM PODARILO
POMÔČŤ DEŤOM A MLADÝM ĽUĐOM

POĎ K NÁM PRACOVAŤ

ŠTYRI FÁZY PROJEKTU

Hlavným cieľom je, aby sme od školského roka 2028/2029 mohli systém včasného varovania spustiť na všetkých základných a stredných školách na Slovensku.

Národný projekt realizuje:

VÝSKUMNÝ ÚSTAV DETSKEJ PSYCHOLÓGIE A PATOPSYCHOLÓGIE

TÍM 1:

VÝSKUM A METODOLÓGIA

FLO SYMINGTON-MAAR

odborná riešiteľka
pre tím výskum
a metodológia

CAMBRIDGE -> LONDÝN -> OXFORD ->
SLOVENSKO:

8 rokov bola programovou riaditeľkou
programu Teach for Slovakia

Viac ako 7 rokov skúseností s učením detí
a vedením personálu v anglických školách

Študovala na univerzite v Cambridge
(prírodné vedy)
a na UCL v Londýne
(vzdelávacie politiky, koučing a mentoring)

5

výskumno-analytických miest

4 500

hodín pre externých expertov * ky
(metodológia a overovanie)

350

hodín pre externých expertov * ky
(terénne mapovanie príčin PUŠD)

400

hodín pre externých expertov * ky
(prepojenie na rezortné IT
systémy)

Analýza rezortných dát

Ministerstvo školstva už teraz zbiera mnohé dôležité údaje. Obzvlášť dôležitý je tzv. „Rezortný informačný systém“ (RIS), kde školy ministerstvu zapisujú údaje o každom jednom žiakovi a žiačke. Bežne sa tieto dáta využívajú na účely financovania škôl. Dajú sa však využiť aj na iné, výskumno-analytické účely.

V rámci národného projektu overíme, či z týchto dát vieme **odčítať významnejšie faktory**, ktorých prítomnosť nás v budúcnosti **môže upozorniť na vyššie riziko PUŠD** pri konkrétnom žiakovi alebo žiačke. Táto analýza má tvoriť **jeden zo základov „systému včasného varovania“**.

Výskum v teréne

Zároveň sa potrebujeme **začať pýtať tých, ktorých sa PUŠD priamo týka** - mladých, ktorí školu skončili predčasne - a školského personálu, ktorému prešli „pod rukami“. **Chceme vedieť, aké sú ich skúsenosti**. Napríklad aká podpora im chýbala, čo si v škole mohli a mali všimnúť a prečo to (zatiaľ) nebolo možné.

Tieto rozhovory budeme viesť v lokalitách **na celom Slovensku**. Výsledná analýza rozhovorov má byť rovnako ako pri dátach z RIS základom systému včasného varovania.

Zber najlepších skúseností

System včasného varovania

(skúšobná verzia pre pilotné školy)

Hlavným výsledkom národného projektu bude vytvorený systém včasného varovania.

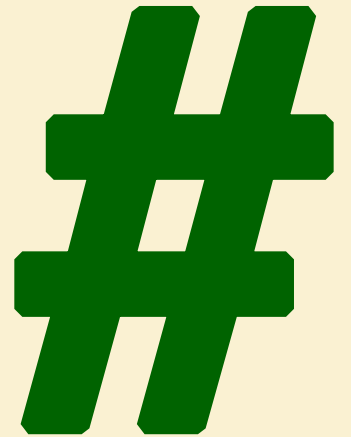
Štát a jednotlivé školy by mal minimálne **raz ročne upozorňovať** na žiakov a žiačky, ktoré sú v riziku, že školu skončia ešte pred dosiahnutím maturity alebo výučného listu.

Na systém včasného varovania majú byť zároveň **napojené aj podporné opatrenia** pre žiakov a žiačky.

- **overenie nástroja** na pilotných školách
- **vypracovanie metodík** na používanie systému včasného varovania pre školský personál
- **nastavenie pravidelnej evaluácie** systému včasného varovania (na čas po skončení projektu)

September 2028:
System včasného varovania pre všetky základné a stredné školy

TÍM 2:

PODPORA PRE PZ a OZ

**RÓBERT
ZÁVACKÝ**

odborný riešiteľ
pre tím pilotné školy
a podpora pre PZ a OZ

STREETWORK -> MLÁDEŽ ->
REGIONÁLNY KOORDINÁTOR PRE OZ:

8 rokov pôsobil ako koordinátor
pre odborných zamestnancov v teréne
(ÚSVRK, VÚDPaP)

Viac ako 6 rokov skúseností s terénnou
sociálnou prácou (OZ Pomocná ruka)
a prácou s mládežou (IUVENTA)

Úspešne absolvoval štúdium PhD zo
sociálnej práce

20

oblastných koordinátorov -
ľudí, ktorí pôsobia priamo v teréne

960

hodín pre externých expertov * ky
(tréning a metodiky)

2 900

hodín pre externých expertov * ky
(lektori vzdelávania k PUŠD)

32 000

hodín pre externých expertov * ky,
s ktorými budeme úzko
spolupracovať v pilotných školách

Výskum v teréne

Spolupráca s PZ a OZ
v pilotných školách

Podpora pri práci
so žiakmi v riziku PUŠD

Prepájanie
so širšou komunitou

Vzdelávanie PZ a OZ
k predchádzaniu PUŠD

Spolupráca s PZ a OZ v pilotných školách

Na každej pilotnej škole užšie **spolupracujeme** s niekoľkými členmi školského personálu - **triednymi učiteľmi a členmi školských podporných tímov**. Stávajú sa našimi externými expertmi*kami v pilotných školách

Pomáhajú nám:

1. **overovať a nastavovať** praktické aspekty systému včasného varovania
2. **zistiť ovať bariéry a podieľať sa na riešeníach** v oblasti podporných opatrení pre žiakov a žiačky v riziku PUŠD

Podpora pri práci so žiakmi v riziku PUŠD

Externým expertom*kám budeme počas trvania spolupráce poskytovať odbornú podporu pri ich práci so žiakmi a žiačkami.

Spolu s nimi zisťujeme, ako môže v praxi vyzerat' efektívna podpora žiakom v riziku PUŠD. Podporujeme ich pri zavádzaní podporných opatrení.

Zároveň naši oblastní koordinátori pomáhajú siet'ovať pilotné školy so širšou komunitou - poradenskými centrami, komunitnými a sociálnymi pracovníkmi a v neposlednom rade s rodinami žiakov v riziku PUŠD.

Vzdelávanie PZ a OZ k predchádzaniu PUŠD

Na základe skúseností z pilotných škôl:

1. vytvoríme **praktické metodiky** pre školský personál
2. vytvoríme **vzdelávanie k systému včasného varovania**
3. priamo **vyškoolíme najmenej tisíc učiteliek** a odborných zamestnancov

Chceme, aby sa vzdelávanie k predchádzaniu PUŠD stalo **súčasťou profesijného rozvoja** pre školský personál. Preto budeme priebežne spolupracovať aj s inými rezortnými inštitúciami ako NIVaM, ŠIOV a viacerými RCPU.

Prepájanie so širšou komunitou

September 2028:
Metodiky pre základné a stredné školy,
aspoň tisíc zaškolených ľudí v školách

Priorita a špecifický cieľ:

Alokácia:

Časový rámec trvania projektu:

P4 Záruka pre mladých, ESO 4.6

7 672 788 €

Q3/2024 - Q3/2028, 51 mesiacov

O NÁRODNOM PROJEKTE:

ROZPOČET A MERATEĽNÉ UKAZOVATELE

Očakávané výsledky NP

Min. 20 škôl,
Min. 1020 PZ a OZ v SPaP,

Min. 3 600 žiakov

ktoré pilotne overili systém včasného varovania
ktorí sa zapojili do vzdelávania zameraného na aplikáciu
systému včasného varovania a nastavenie podpory
pre žiakov v riziku PUŠD
ovplyvnených intervenciou

Merateľné ukazovatele

(názov MU a stanovená cieľová hodnota jeho plnenia)

Podporené zamestnané osoby vrátane samostatne zárobkovo činných osôb:	1 020	(PZ a OZ v SPaP)
Zamestnané osoby, ktoré úspešne ukončili intervenciu:	918	(PZ a OZ v SPaP)
Počet ZŠ a SŠ, ktoré overili systém včasného varovania:	20	
Počet ZŠ a SŠ, ktoré zaviedli systém včasného varovania:	18	
Počet vypracovaných materiálov (hodnotení, analýz, štúdií, a pod.)	3	

VÝSKUMNÝ ÚSTAV DETSKEJ PSYCHOLÓGIE A PATOPSYCHOLÓGIE

UŽ **60** ROKOV

- Uskutočňuje **výskumné a odborné projekty** na národnej a medzinárodnej úrovni
- Zabezpečuje vývoj, štandardizáciu, adaptáciu, validáciu a aktualizáciu potrebných **diagnostických nástrojov**
- Nastavuje a **usmerňuje odborné procesy a činnosti v Systéme poradenstva a prevencie (SPaP)** a supervíziu týchto činností, odbornú metodickú pomoc, vzdelávanie a poradenstvo v SPaP

VÚDPaP je **jedinou priamo riadenou organizáciou (PRO) MŠVVM SR** s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorá **zabezpečuje aplikáciu výskumných poznatkov do praxe v regionálnom školstve**, predovšetkým prostredníctvom metodického usmerňovania a koordinácie všetkých zložiek SPaP.

VÚDPaP je zároveň **jediným vedecko-výskumným a experimentálnym pracoviskom** v Slovenskej republike pre komplexné skúmanie **psychického vývinu detí a žiakov** v norme i patológii od narodenia až po ukončenie prípravy na povolanie.

Poslaním organizácie je aj zabezpečovanie a vyhodnocovanie výskumných dát a poznatkov s odporúčaniami pre vyhodnotenie, **usmerňovanie a tvorbu štátnych politík**.

V období od r. 2019-2023 realizoval VÚDPaP dva národné projekty - NP Štandardy a NP Usmernenie pre prax. Aktuálne je poverený realizáciou NP Duševné zdravie a prevencia v objeme 8,3 mil. € a NP Dáta v objeme 5,7 mil. €

ZO ŠKOLY ASPOŇ S MATURITOU ALEBO VÝUČNÝM LISTOM

Ozvi sa nám a povieme si viac:
pusd@vudpap.sk

Financované
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VÝSKUMU,
VÝVOJA A MLÁDEŽE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY